

De noodzaak van een beter verbond

Opnieuw verbondsbreuk

Na Hizkia wordt zijn zoon Manasse koning (2 Kon. 20:21). Hij draait de hervormingen van zijn vader terug en laat zelfs een afgodsbeeld in de tempel plaatsen (2 Kon. 21:7). Jahwe laat daarop de volgende aanklacht horen: "Manasse, de koning van Juda, heeft deze gruwelijke praktijken beoefend; hij heeft meer kwaad gedaan dan ooit de Amorieten vóór hem en hij heeft met zijn gruwelbeelden de Judeeërs tot zonde verleid." (2 Kon. 21:11). Het vonnis luidt daarom als volgt: "Ik zal het overschot van Mijn erfdeel verstoten en overleveren aan zijn vijanden; zij worden een prooi en een buit voor al hun vijanden, omdat zij gedaan hebben wat Mij mishaagt en voortdurend Mijn toorn hebben opgewekt vanaf de dag dat hun vadersen uit Egypte trokken tot op de dag van vandaag." (2 Kon. 21:14-15). Er zal nu geen redding in Jeruzalem meer zijn zoals dat in de dagen van Hizkia nog wel het geval was. Integendeel, Jeruzalem wordt ondersteboven gekeerd (2 Kon. 21:13).

Dat Gods besluit definitief is, blijkt als een kleinzoon van Manasse, Josia, een reformatie doorvoert die sterk lijkt op die van Hizkia (2 Kon. 23). Want God handhaaft Zijn besluit: "Ook Juda duld Ik niet meer onder Mijn ogen en Ik zal het wegvagen, evenals Ik Israël heb weggevaagd. Deze stad, die Ik heb uitverkoren, Jeruzalem, en de tempel, waarvan Ik gezegd heb dat Mijn naam daar zou zijn - Ik zal ze verwerpen." (2 Kon. 23:27).

Na Josia's dood bevindt het land zich in de macht van de koning van Babylon. Maar Josia's zonen Joachaz, Jojakim en Sedekia treden niet in het spoor van hun vader. Er heerst sociaal onrecht. Jojakim laat voor zichzelf een paleis bouwen, maar vindt het niet nodig zijn werklieden daarvoor te betalen. Daarom wordt het wee over hem uitgeroepen: "Wee hem die een paleis bouwt op een onrechtvaardige wijze en het optrekt in onrecht; die zijn naaste laat werken voor niets en hem zijn loon niet betaalt" (Jer. 22:13; vgl. Hab. 2:9-11). De stad wordt met bloed gebouwd (Hab. 2:12). Jojakim is alleen maar uit "op eigen gewin, op onschuldig bloed vergieten, op verdrukking en afpersing" (Jer. 22:17). Daar moet God toch wel een einde maken? En dat zal gebeuren ook: "Wie in zijn hart niet deugt, kwijnt weg, de rechtvaardige echter blijft leven door zijn trouw." (Hab. 2:4).

Het zijn echter niet alleen de rechtvaardigen die tekort worden gedaan. God laat Ezechiël zien hoe er in Zijn eigen tempel afgoderij wordt bedreven (Ez. 8). God verlaat daarom Zijn woning te Jeruzalem (Ez. 9:3). Maar eerst krijgen engelen de opdracht al die afgodendienaars te doden. Alleen zij die jammeren en klagen over de afgoderij worden gespaard (Ez. 9:4-6).

De laatste koning, Sedekia, is zo dwaas om zijn verbond met de koning van Babylon te verbreken en hulp te zoeken bij Egypte (Ez. 17). Nebukadnessar trekt daarom tegen Jeruzalem op (2 Kon. 25:1). In Jeruzalem waant men zich echter veilig: "Koningen en bewoners van het land konden het niet geloven, dat de vijand zou binnendringen in Jeruzalems poorten." (Klaagl. 4:12). Men heeft gedacht aan de tijd van Hizkia. Toen was er immers redding op de berg Sion (Joël 3:5[2:32]; Ob. 17)? Maar daar zal nu geen sprake van zijn, ook al beweren de valse profeten van wel. Jeruzalem zal te gronde gaan evenals de valse profeten, "de profeten van Israël, die over Jeruzalem profeteerden en in hun visioenen heil en voorspoed zagen, terwijl er van heil en voorspoed geen sprake kon zijn" (Ez. 13:16).

Het laatste dat koning Sedekia ziet, is dat zijn zonen voor zijn ogen worden afgeslacht. Vervolgens wordt hij naar Babylon weggevoerd (2 Kon. 25:7). De tempel wordt in brand gestoken evenals alle andere grote gebouwen (2 Kon. 25:9). De bevolking wordt in ballingschap weggevoerd (2 Kon. 25:11). Sion, eens heerseres over de volken is nu een weduwe (Klaagl. 1:1).

Een nieuw verbond aangekondigd

Israël heeft het verbond verbroken (Ez. 16:59). Daardoor heeft Israël de vloek van het verbond (Lev. 26; Deut. 28) over zich heen gehaald. Maar niettemin zal God Zijn duurzame verbond met Israël handhaven (Ez. 16:60). Dit was reeds door Mozes aangekondigd: "Want Jahwe uw God is een barmhartige God; Hij zal u niet aan uw lot overlaten, Hij wil uw ondergang niet en Hij zal het verbond niet vergeten dat Hij uw vaders met een eed heeft bevestigd." (Deut. 4:31).

Israël heeft het verbond verbroken (Jer. 31:32). Dit betekent dat het Sinaiverbond het door God beoogde doel, namelijk duurzame verbondsgemeenschap tussen God en Zijn volk, niet bereikt heeft. Daarom is het nodig dat er een ander, een beter verbond komt. Dit verbond wordt door God als volgt omschreven: "Dit is het nieuwe verbond dat Ik in de toekomst met Israël sluit: Ik schrijf Mijn wet in hun binnenste, Ik grif ze in hun hart. Ik zal hun God, en zij zullen Mijn volk zijn." (Jer. 31:33). Bij de Sinai heeft God Zijn geboden eigenhandig op twee stenen platen gegrift. Bovendien heeft God Zijn onderwijzing op schrift laten stellen met de verplichting het periodiek voor te lezen. Ook heeft God speciale wetten (reinheidswetten) en instellingen (sabbatten) gegeven om Israël er steeds weer aan te herinneren dat het een aan Hem toegewijd volk is. Het heeft niet geholpen. De Israëlieten hebben Gods wet niettemin overtreden en Zijn verbond verbroken. Het bestaande verbond was niet krachtig genoeg om Israël gehoorzaamheid te leren. Onder het nieuwe verbond zal dat anders zijn. Daar zal Gods Geest voor zorgen: "Mijn Geest zal Ik in u uitstorten en Ik zal ervoor zorgen dat ge Mijn wetten nakomt en Mijn voorschriften nauwkeurig onderhoudt." (Ez. 36:27).

Behalve een verbond met Israël is er ook een verbond met David. Daarbij is aan David een duurzame dynastie beloofd (2 Sam. 7; Ps. 89). Maar lang niet alle koningen zijn in het voetspoor van hun vader David getreden. Daarom is nu het koningschap aan het huis van David ontnomen. Maar niettemin blijft God Zijn belofte aan David handhaven. In de toekomst zal er weer een nakomeling van David op de troon zitten: "Geloof Mij, de tijd komt dat Ik een wettige telg van David doe opstaan; hij zal met bekwaamheid regeren en het land rechtvaardig en eerlijk besturen." (Jer. 23:5). Want God zal naar Zijn volk, Zijn schapen, omzien. "Dan zal Ik over hen één herder aanstellen die hen weiden zal: Mijn dienaar David. Die zal ze weiden, die zal hun herder zijn." (Ez. 34:23). De nieuwe koning zal dus niet alleen een nakomeling van David zijn, maar ook in de voetsporen van David treden. Zo zal hij Gods dienaar zijn.

Over deze dienaar is ook door Jesaja gesproken (Jes. 42:1-7; 49:1-7; 50:4-11; 52:13-53:12). Hier blijkt dat hij enerzijds sterk op David lijkt, maar anderzijds David in betekenis nog verre overtreft.

1. Onder leiding van David zijn de twaalf stammen na Sauls nederlaag weer uit het stof opgericht. Maar tot de toekomstige koning spreekt God: "Voor u, Mijn dienstknecht, is het te gering, alleen Jakobs stammen op te richten, en Israëls overlevenden terug te brengen; Ik stel u aan om een licht voor de volken te zijn; Mijn heil moet reiken tot in de uithoeken der aarde." (Jes. 49:6).
2. "Leer mij Uw verbondseisen kennen", bad David (Ps. 119:12). Davids nazaat wordt door God Zelf onderwezen: "Met een woord wekt Hij mij in de morgen, in de morgen wekt Hij mijn oor om als een leerling toe te horen." (Jes. 50:4).
3. David werd zonder oorzaak vervolgd (Ps. 119:161). Hij nam het recht echter niet in eigen hand, maar liet zijn rechtszaak aan God over, opdat die hem recht zou verschaffen (1 Sam. 24:10-16). En hij werd daarin niet beschaamd. Daarop stelt ook de nieuwe David zijn vertrouwen: "De Heer Jahwe staat mij bij; daarom kom ik niet bedrogen uit; daarom maak ik mijn gezicht hard als een steen, ik weet dat ik niet beschaamd zal staan. Nabij is Hij, die mij vrijspreekt; wie spant een rechtszaak met mij aan? Laat ons een proces beginnen! Wie staat tegenover mij in zijn recht? Laat hem maar naar voren treden! Zie, de Heer Jahwe staat mij bij; wie veroordeelt mij dan nog?" (Jes. 50:7-9).

4. Psalm 22 handelt over het lijden van David. David beschreef zijn ellende als volgt: "Doch ik - een worm en geen mens, spot der schare, veracht door het volk. Die mij zien treffen mij met hun hoon, grijnzen smadelijk, schudden het hoofd" (Ps. 22:7-8). Iets dergelijks wordt ook van Davids zoon gezegd: "zijn verschijning was onmenselijk geschonden, en zijn uiterlijk had niets meer van een mensenkind ... Geminacht en gemedend werd hij door de mensen, man van smarten, met ziekte vertrouwd" (Jes. 52:14, 53:3). Waarom moet deze zoon van David zo lijden? Wordt hij om eigen zonden gestraft? Nee: "Hij werd doorstoken om onze weerspanning, om onze zonden gebroken; hij werd gestraft; ons bracht het vrede, en dankzij zijn striemen is er voor ons genezing. Wij allen waren als schapen verloren gelopen, en ieder van ons was eigen wegen gegaan; maar op hem heeft Jahwe laten neerkomen de schuld van ons allen. ... Waarlijk als een schuldoffer gaf hij zijn leven." (Jes. 53:5-6, 10).

Een nieuwe uittocht

De ballingschap is dus niet het einde. Er komt een terugkeer, een nieuwe uittocht: "Volken, hoor het woord van Jahwe; maak het op de verste eilanden bekend: Hij die het volk Israël verstrooid heeft, brengt het ook weer bijeen, Hij hoedt het als een herder zijn kudde. Jahwe heeft Jakob verlost en van zijn overheersers bevrijd. Zingend trekken zij naar de hoogten van Sion, stralend van vreugde om de goede gaven van Jahwe, om het koren, de wijn en de olie, de schapen en de runderen. Ze voelen zich als een besproeide tuin die het nooit aan water ontbreekt. Dan dansen de meisjes van vreugde; de mannen doen mee, jong en oud. Hun droefheid verander ik in blijdschap, ik troost hen en geef hun vreugde na verdriet." (Jer. 31:10-13).

God doet dat op ongedachte wijze (Jes. 55:8-13). Terwille van Zijn volk zal God een nieuwe veroveraar doen opstaan: "Zo spreekt Jahwe tot Kores Zijn gezalfde, die ik bij de rechterhand heb genomen, om volken voor hem neer te leggen en koningen de gordels van de heupen te rukken, en vóór hij komt de deuren te ontsluiten, zonder dat een poort gesloten blijft: Ik zal vóór u uitgaan, steilten maak ik vlak voor u, bronzen deuren zal ik breken en ijzeren sluitbomen verpletteren. Geheime schatten geef ik u, voorraden die verborgen zijn, zo zult gij erkennen dat ik Hij-is-actief ben, die u roept bij uw naam, de God van Israël. Omwille van Jakob Mijn dienstknecht, om Israël Mijn uitverkorene, heb ik u bij uw naam geroepen, u een erenaam gegeven - en gij kende Mij niet. Ik ben Hij-is-actief en niemand anders, buiten Mij is er geen god; ik omgord u, - en gij kent Mij niet." (Jes. 45:1-5).

Kores zal ook Babylon veroveren: "Verzamelt u allen en hoort: wie van de goden heeft dit aangekondigd, dat de vriend van Jahwe diens behagen zal doen geschieden aan Babylon en aan het ras der Chaldeeën? Ik alleen heb het gezegd en hem geroepen, en hem doen komen, zodat hij slaagt bij alles wat hij onderneemt." (Jes. 48:14-15). Zo zal er een einde komen aan de ballingschap van Gods volk: "Trekt weg uit Babylon, ontvlucht de Chaldeeën. Verkondigt met jubelende stem en laat het horen, draagt het uit tot in de verste hoeken der aarde, en zegt: Jahwe heeft Zijn dienstknecht Jakob verlost. Hij voerde hen door dorre streken, en zij leden geen dorst; water liet Hij voor hen stromen uit een rots. Hij kloofde de rots en water gutste eruit." (Jes. 48:20-21).

Jesaja's woorden zijn uitgekomen. In zijn eerste jaar als koning van Babylon kondigde Kores het volgende besluit af: "Zo spreekt Kores, de koning van Perzië: Jahwe, de God des hemels, heeft mij alle koninkrijken der aarde geschonken. Hij heeft mij opgedragen voor Hem een tempel te bouwen in Jeruzalem in Juda. Laten al degenen onder u die tot Zijn volk behoren onder de hoede van Jahwe, hun God, terugkeren." (2 Kron. 36:23).